

**UCHWAŁA NR LXXVI/410/2023
RADY MIEJSKIEJ W SUCHOWOLI**

z dnia 30 listopada 2023 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego programu wspierania rodziny w Gminie Suchowola na lata 2024 – 2026

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40, 572, 1463 i 1688) oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 i 1429) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w Gminie Suchowola na lata 2024 – 2026 stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Suchowoli.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej

Jan Ryszard Kotuk

Załącznik do uchwały Nr LXXVI/410/2023

Rady Miejskiej w Suchowoli

z dnia 30 listopada 2023 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE SUCHOWOL NA LATA 2024 – 2026 WSTĘP

Rodzina to podstawowe środowisko, które powinno zapewnić bezpieczeństwo emocjonalne dziecku. Rodzina oddziałuje w sposób świadomy i nieświadomy na osobowość dziecka, przekazując mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka.

Dlatego, jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Choroba alkoholowa, przemoc w rodzinie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy również problem ubóstwa, czy długotrwałego bezrobocia. Dlatego rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną oraz podejmowania działań na rzecz rodziny w oparciu o sprecyzowany plan działania. Praca z rodziną przedstawicieli służb społecznych powinna być połączona ze wsparciem ze strony środowiska, w tym również bliższych i dalszych krewnych oraz aktywnością własną ze strony rodziny. Ponadto, praca z rodziną powinna być prowadzona przez odpowiednio przygotowaną kadre, kompetentną i obiektywną oraz podejmowana możliwie jak najwcześniej. Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloproblemowej, należy doceniać i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo-wychowawczej, należy ją wspomagać i wspierać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie. Stąd też, założeniem Programu jest wsparcie rodziny naturalnej już na etapie, kiedy pojawiają się problemy.

Gmina Suchowola realizuje działania dotyczące wspierania rodziny w prawidłowym rozwoju oraz współdziała w zapewnieniu właściwej pomocy, w tym instytucjonalnej, w sytuacjach kryzysowych. Działania te podejmowane są w oparciu o zapisy Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 z późn. zm.) oraz Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.)

Celem głównym programu jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Celami szczegółowymi są przyjęte rozwiązania wynikające z diagnozy sytuacji rodzin w Gminie Suchowola. Należą do nich:

1. Poprawa sytuacji życiowej rodzin borykających się z trudnościami wychowawczymi.
2. Wzmocnienie roli funkcji rodziny.
3. Zwiększenie aktywności społecznej rodzin.
4. Rozwinięcie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny.
5. Wzrost świadomości w zakresie planowania i funkcjonowania rodziny.
6. Wzrost umiejętności rodziców w procesie wychowywania dzieci i młodzieży.
7. Wzmocnienie bezpieczeństwa i systemu ochrony dzieci i młodzieży przed zaniedbaniem, porzuceniem, przemocą, uzależnieniami, demoralizacją i przestępczością.
8. Poprawa jakości życia rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi.
9. Poprawa racjonalności dysponowania budżetem domowym.

10. Edukacja zdrowotna – motywowanie do działania w celu zmniejszenia deficytów zdrowotnych, leczenie uzależnień, leczenie psychiatryczne.

I. DIAGNOZA SYTUACJI DEMOGRAFICZNO – SPOŁECZNEJ W GMINIE SUCHOWOLA

Gmina Suchowola leży w województwie podlaskim i obejmuje obszar o powierzchni 255,89 km². Na terenie Gminy Suchowola zamieszkuje 6660 osób, zgodnie z danymi z roku 2022. Kobiet było 3357, natomiast mężczyzn 3303.

Na podstawie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Suchowola, wyodrębniamy podstawowe czynniki składające się na trudności rodzin w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Na wyżej wymieniony stan ma wpływ szereg czynników. Do podstawowych zaliczamy: bezrobocie, alkoholizm, ubóstwo, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, przemoc w rodzinie, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. Łącznie ze świadczeń pomocy społecznej w ramach zadań własnych i zleconych, bez względu na źródło finansowania skorzystało 288 rodzin liczących 1044 osób.

Najczęstsze powody przyznawania świadczeń z pomocy społecznej w 2022 roku:

- ubóstwo – 88 rodzin, 263 osoby w rodzinach,
- bezrobocie – 97 rodzin, 281 osób w rodzinach,
- niepełnosprawność – 50 rodzin, 141 osób w rodzinach,
- długotrwała lub ciężka choroba – 85 rodzin, 285 osób w rodzinach,
- bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego – 36 rodzin, 113 osób w rodzinach, w tym: rodziny niepełne – 13 rodzin, 49 osób w rodzinach; wielodzietne – 7 rodzin, 34 osoby w rodzinach,
- alkoholizm – 3 rodziny, 10 osób w rodzinach,
- potrzeba ochrony macierzyństwa – 82 rodzin, 454 osoby w rodzinach, w tym wielodzietność – 81 rodzin, 449 osób w rodzinach.

Przedstawione dane pokazują, że dominującym czynnikiem przyznania pomocy w 2022 roku było ubóstwo oraz bezrobocie. Ta tendencja utrzymuje się już od kilku lat. Równie wysoko w tej statystyce przedstawia się problem długotrwałej choroby, bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz alkoholizmu.

Typy rodzin objętych pomocą społeczną na terenie gminy Suchowola przedstawiają się następująco:

- rodzina 1 osobowa – 86 rodzin, 86 osób w rodzinach,
  - rodzina 2 osobowa – 26 rodzin, 52 osoby w rodzinach,
  - rodzina 3 osobowa – 24 rodziny, 72 osoby w rodzinach,
  - rodzina 4 osobowa – 51 rodzin, 204 osoby w rodzinach,
  - rodzina 5 osobowa – 54 rodzin, 270 osób w rodzinach,
  - rodzina 6 osobowa i więcej – 39 rodzin, 252 osoby w rodzinach,
- w tym rodziny z dziećmi – 115 rodzin, 529 osób w rodzinach, w tym o liczbie dzieci: 1 dziecko – 15 rodzin, 2 dzieci – 39 rodzin, 3 dzieci – 43 rodzin, 4 dzieci – 17 rodzin, 5 dzieci – 0 rodzin, 6 dzieci – 1 rodzina.

Jak pokazują powyższe dane najwięcej było 1, 4, 5 i 6 osobowych rodzin objętych pomocą społeczną w 2022 roku.

Liczba rodzin niepełnych korzystających z pomocy społecznej w 2022 roku wynosiła 30 rodzin, o liczbie osób w rodzinach 121, w tym o liczbie dzieci: 1 dziecko – 6 rodzin, 2 dzieci – 9 rodzin, 3 dzieci – 8 rodzin, 4 i więcej dzieci – 7 rodziny.

Powyższe dane wskazują, że spośród rodzin niepełnych z pomocy społecznej w 2022 roku najczęściej korzystały rodziny posiadające jedno dziecko.

Głównym celem pomocy społecznej jest zaspakajanie niezbędnych, podstawowych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Głównymi adresatami pomocy w formie asystenta rodziny powinny być rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo – wychowawczych, posiadających nadzór kuratora, doznających trudnej sytuacji życiowej.

II. PLANOWANY PROGRAM REALIZACJI DZIAŁAŃ NA TERENIE GMINY SUCHOWOLA NA LATA 2024 – 2026

Działanie 1: Analiza sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn dysfunkcji rodziny:

·rozpoznawanie i analiza problemów występujących w rodzinie z problemami opiekuńczo – wychowawczymi (diagnoza psychologa),

·analiza zachowań demoralizacyjnych dzieci i młodzieży podczas pobytu w placówkach oświatowych, które mogą być spowodowane błędami wychowawczymi głównie w środowisku rodzinnym,

·dokonanie analizy problemów rodziny w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodzina biologiczną.

Czas realizacji działań – działania ciągłe w latach 2024 – 2026.

Źródła finansowania działań – budżet samorządowy, środki zewnętrzne.

Działanie 2: Wzmacnianie systemu norm i wartości gwarantujących prawidłowy przebieg procesu wychowawczego, w tym:

·pomoc rodzinom w eliminowaniu czynnika ryzyka nieprzystosowania społecznego za pomocą pracy z indywidualnym przypadkiem,

·współpraca z pedagogiem szkolnym pod kątem rozwiązywania problemów wychowawczych z dziećmi,

·dokonanie analizy problemów rodziny w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodzina biologiczną.

Czas realizacji działań – działania ciągłe w latach 2024 – 2026.

Źródła finansowania działań – budżet samorządowy, środki zewnętrzne.

Działanie 3: Zapobieganie dysfunkcyjności rodziny, w tym:

·wsparcie przez działania instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny,

·wspieranie rodziny w przeciwdziałaniu demoralizacji, przestępczości i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży,

·współpraca z kuratorami sądowymi, policją oraz placówkami oświaty w celu wypracowania wspólnych działań profilaktycznych i kompensacyjnych na rzecz rodzin dotkniętych problemem opiekuńczo – wychowawczym,

·współpraca z Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym, w celu przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,

·współpraca z Gminną Komisją do spraw Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

·współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy celem zapobiegania wykluczenia społecznego osób bezrobotnych.

Czas realizacji działań – działania ciągłe w latach 2024 – 2026.

Źródła finansowania działań – budżet samorządowy, środki zewnętrzne.

Działanie 4: Wzrost umiejętności rodziców w procesie wychowywania dzieci i młodzieży poprzez:

·wdrażanie programów edukacyjnych skierowanych zarówno do dzieci jak i rodziców, służących rozwojowi rodziny,

·inspirowanie społecznej aktywności do działań samopomocowych, poprzez organizowanie dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji.

Czas realizacji działań – działania ciągłe w latach 2024 – 2026.

Źródła finansowania działań – budżet samorządowy, środki zewnętrzne.

Działanie 5: Objęcie rodzin dysfunkcyjnych profesjonalną pomocą, poprzez:

·konsultacje i poradnictwo specjalistyczne dla rodzin, (pomoc prawna, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego),

·wsparcie psychologa, logopedy, doradcy zawodowego,

·objęcie rodzin pomocą asystenta rodziny.

Czas realizacji działań – działania ciągłe w latach 2024 – 2026.

Źródła finansowania działań – budżet samorządowy, środki zewnętrzne.

Działanie 6: Profilaktyka, poprzez:

·wspieranie i propagowanie idei wolontariatu oraz innych form aktywności sprzyjających rozwijaniu postaw charytatywnych,

·udział w projektach współfinansowanych ze środków zewnętrznych, mających na celu ochronę poziomu życia rodzin oraz objęcie ich pomocą specjalistyczną np.: psycholog, profilaktyk uzależnień,

·organizacja wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z rodzin niewydolnych wychowawczo, który w swoim programie będzie zawierał działania profilaktyczne i socjoterapeutyczne.

Czas realizacji działań – działania ciągłe w latach 2024 – 2026.

Źródła finansowania działań – budżet samorządowy, środki zewnętrzne.

III. OCZEKIWANE REZULTATY

Dla dobra rodzin, potrzebujących szczególnej ochrony i pomocy ze strony otoczenia, przy współpracy osób, instytucji, organizacji pozarządowych planujemy skutecznie zmniejszyć problemy rodzin przeżywających utrudnienia w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Powyższe efekty zostaną osiągnięte przy współudziale:

1. Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Suchowoli.
2. Gminnego Ośrodka Kultury Sportu i Turystyki w Suchowoli.
3. Gminnej Komisji do spraw Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Suchowoli.
4. Kuratorów Sądu Rejonowego Wydział Rodzinny i Nieletnich w Sokółce.
5. Posterunku Policji w Suchowoli.
6. Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Suchowoli.
7. Zespołu Szkół w Suchowoli.
8. Szkoły Podstawowej w Suchowoli.
9. Szkoły Podstawowej w Chodorówce Nowej.
10. Szkoły Podstawowej w Czerwonce.
11. Przedszkola Samorządowego w Suchowoli.
12. Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sokółce.
13. Organizacji pozarządowych z terenu Gminy Suchowola.

Oczekiwanymi rezultatami programu wspierania rodzin są:

·wzmocnienie roli funkcji rodziny,

·rozwinięcie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny,

·wzrost świadomości w zakresie planowania i funkcjonowania rodziny,

·integracja i reintegracja rodziny,

- ochrona dzieci i młodzieży przed zaniedbaniem, porzuceniem, przemocą, uzależnieniami, demoralizacją i przestępczością,
- poprawa jakości życia rodzin z problemami,
- racjonalne dysponowanie budżetem domowym,
- zmniejszenie deficytów zdrowotnych, edukacyjnych, wychowawczych, społecznych i materialnych rodzin i dzieci.